

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра господарського права

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ЕКОНОМІЧНЕ ПРАВО»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність – 051 «Економіка»
Освітня програма / спеціалізація – «Бізнес-економіка»
Статус дисципліни – обов'язкова
Рік набору – 2018, 2019

Викладач – Кузьміна Марина Миколаївна,
к.е.н., доцентка, доцентка кафедри господарського права

12 червня 2020 р.

Харків – 2020

Силабус навчальної дисципліни «Економічне право» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» фінансово-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 9 с.

Розробник

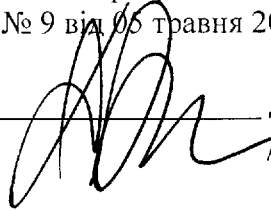
Кузьміна Марина Миколаївна – доцентка кафедри господарського права,
кандидатка юридичних наук, доцентка

Гарант освітньої програми

Шевченко Людмила Степанівна – завідувачка кафедри економічної теорії,
докторка економічних наук, професорка

Затверджено на засіданні кафедри господарського права
(протокол № 9 від 05 травня 2020 р.)

Завідувач кафедри _____ Д. В. Задихайло

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Економічне право
Вид навчальної дисципліни	Обов'язкова, належить до циклу навчальних дисциплін спеціальної фахової підготовки.
Викладач	Кузьміна Марина Миколаївна, к.ю.н, доцентка, доцентка кафедри господарського права НЮУ імені Ярослава Мудрого
Контактний телефон	+38 050 5965474
E-mail	marinakuzmina1903@gmail.com
Консультації	Центральний корпус НЮУ, а. 31. За графіком кафедри.

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається сутність та зміст економічного права. Розглядаються поняття та особливості здійснення підприємницької діяльності як фундаменту ринкової економіки, значення підприємництва для економіки країни, роль малого та середнього підприємництва, а також важливість створення конкурентного середовища. Аналізуються особливості організаційно-правових форм господарських товариств, а також такої правової форми реалізації підприємницької діяльності, як договірна. Розглядаються деякі аспекти зовнішньоекономічної, інвестиційної та інноваційної підприємницької діяльності.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування системи наукових поглядів на зміст сучасних економічних відносин та роль економічного права в їх регулюванні.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань щодо змісту та ролі економічного права;
- оволодіння системою норм і принципів економічного права;
- засвоєння та усвідомлення студентами джерел економічного права;
- набуття умінь аналізу системи правових актів, що містять відповідні правові норми та принципи;
- опанування теоретичних знань та формування здатності до створення підприємства відповідно до законодавства, а також обрання його організаційно-правової форми;
- усвідомлення особливостей договірної супроводження діяльності підприємства, ведення його зовнішньоекономічної та інвестиційної діяльності.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Економічна теорія», «Економіка та фінанси підприємства», «Національна економіка», «Міжнародний бізнес», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства», «Фінансове право».

Кореквізити: «Організаційний розвиток бізнесу», «Економіка та організація інноваційної діяльності», «Економіка та організація інвестиційної діяльності», «Економічна безпека підприємства».

Постреквізити: «Конкурентоспроможність бізнесу (підприємства)», «Корпоративне право», «Інвестиційне право», «Правовий захист економічної конкуренції».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

демонструвати такі результати навчання:

- застосувати фундаментальні знання теорії економічного права, асоціювати себе як члена громадянського суспільства, потенційного учасника підприємницьких відносин, визнавати верховенство права, користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб;
- аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних відносин;
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;
- використовувати нормативні та правові акти у сфері економічних відносин;
- сформулювати власні переконання щодо принципів, методів, цінностей соціально відповідального бізнесу;
- здійснювати юридичний супровід підприємницької діяльності суб'єктів господарювання;
- демонструвати критичне мислення з приводу правового регулювання економічних відносин;
- проводити аналіз договірної забезпечення підприємницької діяльності;
- усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

**Розклад занять з навчальної дисципліни на 2020/2021 н.р.
для студентів денної форми навчання**

Тиждень	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (есе або рефератів)
1.	1.1. Правові засади підприємницької діяльності. 1.2. Особливості державної реєстрації суб'єктів господарювання.		
2.	2.1. Суб'єкти МСП. Роль та функції МСП. Зарубіжний досвід правового регулювання МСП. 2.2. Державне регулювання МСП в Україні. Програми підтримки.		
3.	3.1. Поняття економічної конкуренції та її роль для здійснення підприємницької діяльності. Недобросовісна конкуренція та її види.	1. Правові засади підприємницької діяльності. <i>Основна література:</i> 1; 3; 4; 5.	Обговорення монографії: Кусумано М. А., Йоффі Д. Б. Стратегії геніїв. П'ять найважливіших уроків від Білла Гейтса, Енді Гроува та Стіва Джобса. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля,

			2019. 256 с.
4.	3.2. Види порушень конкурентного законодавства суб'єктами господарювання. Господарсько-правова відповідальність за порушення конкурентного законодавства.	2.1. Суб'єкти МСП. Роль та функції МСП. Зарубіжний досвід правового регулювання МСП. <i>Основна література:</i> 1-5; 6.	Роль малого та середнього підприємництва в економіці країни.
5.	4.1. Поняття підприємств корпоративного типу. Види та особливості організаційно-правових форм підприємств корпоративного типу.	2.2. Державне регулювання МСП в Україні. Програми підтримки. <i>Основна література:</i> 1-5; 6.	
6.	4.2. Корпоративне управління.	2.3. Особливості провадження малого та середнього підприємництва в окремих сферах. Соціальне підприємництво. Інноваційне підприємництво.	
7.	5.1. Господарське договірне право та його джерела. Процедурні аспекти договірної діяльності та основи господарсько-правової відповідальності.	3.1. Правові особливості конкурентного права. Види порушень конкурентного законодавства суб'єктами господарювання. <i>Основна література:</i> 1 – 5.	Аналіз національної та зарубіжної судової практики у сфері конкурентного права.
8.	5.2. Поняття господарського договору. Істотні умови господарського договору. Класифікація господарських договорів. Правова характеристика окремих видів господарських договорів.	3.2. Господарсько-правова відповідальність за порушення конкурентного законодавства. <i>Основна література:</i> 1 – 5.	
9.	6. Загальні положення зовнішньоекономічних відносин у рамках СОТ.	4.1. Поняття підприємств корпоративного типу. <i>Основна література:</i> 1 – 5; 6.	

10.	7.1. Поняття та види інвестиційної діяльності. Засоби державного регулювання інвестиційної діяльності. Форми та засоби державного регулювання інститутів спільного інвестування.	4.2. Корпоративне управління. <i>Основна література:</i> 1-5; 6. 5.1. Господарське договірне право та його джерела. Процедурні аспекти договірної діяльності та основи господарсько-правової відповідальності. <i>Основна література:</i> 1-5; 7; 8.	Недоліки законодавства у сфері корпоративного права. Види непоіменованих договорів. Договори, що опосередковують “нові” економічні відносини.
11.	7.2. Договори інвестиційного характеру: правова природа, ознаки, суттєві умови, види. Правове регулювання іноземного інвестування. Спільне інвестування.	5.2. Поняття господарського договору. Істотні умови господарського договору. Класифікація господарських договорів. Правова характеристика окремих видів господарських договорів. <i>Основна література:</i> 1-5; 7; 8. Колоквіум	
12.	8.1. Поняття та види інновацій, інноваційної діяльності. Інноваційне підприємство.	6.1. Поняття та види зовнішньоекономічних відносин. Угоди СОТ та їх вплив на зовнішньоекономічну політику України. <i>Основна література:</i> 1-5; 9. 6.2. Поняття зовнішньоекономічного контракту та його умови. Захисне застереження. Міжнародний комерційний арбітраж. <i>Основна література:</i> 1-5; 9.	Угоди СОТ та їх вплив на зовнішньоекономічну політику України.
13.	8.2. Комерціалізація інноваційного продукту.	7.1. Основи інвестиційного права. Договори інвестиційного характеру: правова природа, ознаки, суттєві умови, види. <i>Основна література:</i> 1-5; 10.	Аналіз інвестиційних спорів.

		7.2. Правове регулювання іноземного інвестування. Форми та засоби державного регулювання інститутів спільного інвестування. <i>Основна література:</i> 1-5; 10.	
14.		8. Основи інноваційного права. <i>Основна література:</i> 1-5; 10.	
		Колоквіум	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, статистичних даних та матеріалів судової практики тощо;
- робота над кейсами з питань ведення підприємницької діяльності;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквіумів та іспиту.

Інформаційне забезпечення курсу

Основна література

1. Велика українська юридична енциклопедія: у 20-ти т. Т. 15: Господарське право / редкол.: В. А. Устименко та ін.; Нац. Акад. прав. наук України; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2019. 784 с.
2. Господарське право: підруч. / Д. В. Задихайло, В. М. Пашков, Р.П. Бойчук та ін. / За заг. ред. Д. В. Задихайла, В. М. Пашкова. Харків: Право, 2012. 696 с.
3. Вінник О. М. Господарське право: навч. посіб. 2-ге вид., змін. та допов. Київ: Правова єдність, 2009. 766 с.
4. Мілаш В. С. Господарське право: навч. посіб. для підготовки до іспитів. 5-е вид., змін. Харків: Право, 2018. 338 с.
5. Задихайло Д. В. Господарсько-правове забезпечення економічної політики держави: монографія / Д. В. Задихайло. Харків: Юрайт, 2012. 456 с.
6. Кочергина Е. А. Содержание организационно-правовых форм предпринимательских обществ: интересы, функции, правовые средства: моногр. Харьков: «Основа», 2005. 236 с.
7. Мілаш В. С. Комерційний договір у контексті сучасних ринкових умов: моногр. Харків: Видавець ФО-П Вапнярчук Н.М., 2007. 440 с.
8. Луць В. В. Контракти в підприємницькій діяльності: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 576 с.
9. Осика С. Г., Пятницький В. Т. Світова організація торгівлі. Київ: «К.І.С.», 2005. 514 с.
10. Інвестиційне право: підруч. / Ю. М. Жорнокуй, О. М. Шуміло, О. П. Суц, Ю. Є. Атаманова, О. П. Гетманець; ред.: Ю. М. Жорнокуй. Харків: Право, 2015. 510 с.

Додаткова література

Шевченко Л. С. Соціальний контекст ведення бізнесу у XXI столітті: роздуми після дискусії на III Харківському міжнародному юридичному форумі, 24-28 вересня 2019 р. *Економічна теорія та право*. 2019. № 3 (38). С. 79-94. DOI: <https://doi.org/10.31359/2411-5584-2019-38-3-79>.

Шваб К. Четверта промислова революція. Формуючи четверту промислову революцію. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2019. 416 с.

Кім В. Ч., Моборн Р. Стратегія Блакитного Океану. Як створити безхмарний ринковий простір і позбутися конкуренції. Київ: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 384 с.

Кусумано М. А., Йоффі Д. Б. Стратегії геніїв. П'ять найважливіших уроків від Білла Гейтса, Енді Гроува та Стіва Джобса. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2019. 256 с.

Геращенко О. Економіка XXI. Харків: Фоліо, 2016. 288 с.

Вимоги викладача

Студенти *повинні*: активно працювати на практичних заняттях, а саме брати участь в обговоренні дискусійних питань та розробленні кейсів, повною мірою долучатися до активних форм навчання, використовувати різноманітні джерела з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються.

Студентам *рекомендується*: брати участь у тренінгах, проходити онлайн навчання на освітніх порталах, таких як Prometheus, наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових статей і рефератів.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять прошу використовувати мобільні телефони тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекцій). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації. Можна приносити із собою питну воду. В разі нагальної потреби можна виходити з аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим студентам.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Економічне право» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист реферату за ініціативи студента, контрольна робота.

У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотириохальною шкалою (0, 3, 4, 5). За результатами практичних занять із кожного з двох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка – 15 балів), що включається до підсумкової оцінки знань;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на колоквиумах. Проводяться два колоквиуми. Максимальна оцінка з кожного колоквиуму становить 25 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів

за самостійну роботу – 20.

Формою підсумкового контролю знань студентів з дисципліни є залік, що виставляється на основі результатів поточного контролю та виконання завдань самостійної роботи. Мінімальна кількість балів, за якої студент отримує залік, становить 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів

Практичні заняття		Колоквіуми		Самостійна робота студентів	Разом
Модуль № 1	Модуль № 2	Колоквіум № 1	Колоквіум № 2		
max 15	max 15	max 25	max 25	max 20	max 100

Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	Зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	Не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34